

Ålands Landskapsregering
PB 1060
22 111 MARIEHAMN

Hänvisning: ÅLR 2021 /2678

Ärende:

Ålands kommunförbunds yttrande med anledning av förslag till landskapsförordning om arkivering av elektronisk information som ska förvaras mer än 10 år och varaktigt

Ålands Landskapsregering begär Ålands kommunförbunds yttrande med anledning av förslag till Landskapsförordning om arkivering av elektronisk information som ska förvaras mer än 10 år och varaktigt.

Allmänt

Det är positivt att Ålands Landskapsregering efter en lång period av förberedande diskussioner och vägande av för- och nackdelar väljer att framlägga förslag om en förordning som på sikt skulle möjliggöra arkivering av visst material enbart i elektroniskt format.

Yttrande:

Ålands kommunförbund förhåller sig positivt till införande av möjligheten att arkivera material i elektroniskt format.

Det är också positivt att formatet är standardiserat och att det finns nödvändiga tekniska beskrivningar och definitioner som anknyter till formatet.

Däremot väcker regleringen av det tilltänka förfarande, §§ 6 – 8, en rad frågetecken.

6 § Tillstånd för elektronisk förvaring

Det tillståndsförfarande som beskrivs i 6 § kräver kompletteringar i form av tydligare beskrivningar av vad som kommer att krävas av arkivbildaren för att tillstånd skall kunna beviljas.

Enligt beredningen skulle huvudsyftet med tillståndet handla om en form av *validering* av att den information som skall arkiveras varaktigt överensstämmer med standarden.

I praktiken kan elektroniskt arkivmaterial med de efterfrågade tekniska egenskaperna för Sähke2-formatet sannolikt skapas enbart av datasystem som i sin grundkonstruktion har beaktat de krav som ställs t.ex. på metadata.

Till den delen så är det datasystemens funktion som 6 § möjligen kunde syfta till att validera.

Ur ett kommunalt perspektiv föregås ibruktagande av nya eller förnyade datasystem vanligen av upphandlingsprocesser inom vilka det i sin tur definieras krav på den programvara som skall upphandlas.

I detta scenario är förslaget till förordning och hänvisningen till en definierad elektronisk arkivstandard ett framsteg i avseende på att det finns en standard som man kan kravställa enligt.

Det är även oklart om förfarandet som beskrivs i 6 § förslaget till förordning skall ses som ett tillägg till de krav som redan tidigare i lag ställs på arkivbildarens arkivplan eller om kravet om tillstånd skall ses

som en precisering av en befintlig reglering av förvaringssätt.

Ett **minimikrav** bör vara att det tillståndsförfarande som beskrivs i 6 § förslaget till förordning på något sätt relaterar till lagkraven om arkivplan enligt 6 § Arkivlagen så att kommunerna t.ex. om man ansöker om att få arkivera elevbetyg från kommunens skolor varaktigt i digitalt format kan få tillstånd för detta utgående ifrån att elevbetyg i enligt gällande arkivplan skall förvaras varaktigt.

Detta alltså utan att Arkivplanen som helhet måste revideras som följd av begäran.

Förenklat bör formuleringen tydliggöras så att det framkommer att syftet med tillståndet är att klargöra ”hur” arkiveringen verkställs elektronisk och inte på ”om” arkiveringen kan verkställas elektroniskt.

7 § Rapporteringsskyldighet

Syftet med skrivningarna i 7 § syftar enligt det kortfattade förarbetet till att ge landskapsarkivet insyn i ”informationens livscykel” och bereda landskapsarkivet för att ta emot informationen.

Formuleringarna i punkter 1 – 4 är rimliga, däremot är 5 punkt en öppen fullmakt för Landskapsarkivet att begära in tilläggsinformation.

Den information som skall rapporteras regelbundet bör vara förutsägbar eftersom kommunerna för att få tillgång till denna information kan behöva anpassa avtal eller ingå nya avtal med t.ex. programleverantörer eller underleverantörer.

Samma gäller den avslutande formuleringen om att ”närmare bestämmelser kan intas i Landskapsarkivets tillstånd”

Med hänsyn till att det saknas definitioner i förordningens 6 § kring vad tillståndet för elektronisk förvaring egentligen skall innehålla eller vilka kriterier som skall uppfyllas utöver formatet och förvaringstiderna så är fullmakten som skulle ges till Ålands Landskapsarkiv att utfärda ytterligare bestämmelser som årligen skall avrapporteras onödigt vid.

7 § Överföring i analogt format

Formuleringen skall antagligen tolkas så att det material som skall

förvaras varaktigt även skall kunna skrivas ut vid behov.

För traditionella handlingar såsom protokoll eller bokslut medför detta antagligen inte besvär, däremot finns kända problem med att skriva ut webbplatsinnehåll eller sådant innehåll som lagrats i något databasformat.

Målsättningen att bibehålla informationen tillgänglig oberoende av format är lätt att ta till sig och understöda, däremot är fullmakten som ges till Ålands Landskapsarkiv att utfärda riktlinjer igen något för vid eftersom tolkningen måste vara att information som regleras i denna förordning som utgångspunkt har avsetts att överföras i elektroniskt format.

Bearbetning för utskrift enligt på förhand okända riktlinjer medför alltid tilläggskostnader för arkivbildaren och tillför ett mått av osäkerhet kring framtida överföringar av elektroniskt arkiverat material.

Sammanfattning

Ålands kommunförbund förhåller sig positivt till införande av möjligheten att arkivera material i elektroniskt format.

Däremot bör formuleringarna kring tillstånd och rapportering samt överföring i analogt format preciseras för att förordningen som sådan skall uppfylla såväl övergripande arkivmålsättningar som berörda myndigheters intressen och rättsskydd.

I synnerhet 6 § måste tydliggöras för att kommunerna skall kunna förutse vad som krävs av dem vid en ansökan om tillstånd.

Jomala 15.4.2021

På Ålands kommunförbunds vägnar,

Magnus Sandberg
Förbundsdirektör